

TERESA DEUNAREN IRAKATSIAK

Sekundino Anaia

— Karmeldarra —

IV.—OSOTASUNERAKO BIDEA GARBIKUNTZA

Osotasuna irixteko iru gauza eskatzen dizkigu Teresa'k, ikusia dugunez: garbikuntza edo ukoa, onoi-menak, otoi-tza.

Iruotan aurrena, garbikuntza. «Gogo garbia duzute leen arria; oben ariñenetatik ere aldegin eta oberen: bete bear duzute» (C. P. 5, 3). Kurutzeko Jondonek ederki dionez, gogoa Jainkoz bete al izateko, Jainko ez dan oroz ustu egin bear dugu. Ustutze auxe, garbikuntza.

Nola garbitu baño egokiago zer garbitu, zer kendu ikusiko dugu.

Teresa'k, ordea, griñak-eta ez dizkigu aszetikoak bezela xeatuko. Teresa Deunaren idaztiak ez dira aszetika-jardunak. Uka bearrak laburki azalduko dizkigu. Aszetika—jardun landuak ez dira Teresa' rentzat.

Obenak, legeausteak, bi eratako ditugu: aztunak eta ariñak. Ba-dira ere utsarteak, aolku-austeak. Guztion zer izatea ez dugu azalduko. Oien buruz Teresa'k zer dioskun bakarrik jakin nai dugu; oiek baidira gure gogoa orbantzen dutenak.

OBEN AZTUNA

«...eta nere gogoa izpillu disdi-

ratsu iruditu zitzaidan; atze ta alde, goi ta bee guztiz argitsu zitun. Erdian Kristo agertu izan zitzaidan, ikusten dutan eran. Ene go-goaren alde orotan izpilluan bezin argi Kristo ikusten nun. Izpillua ere, nola ezin dut esan, osoro Jau-nagan antzetzua zan, adierazteko ez naizan ar-eman txit maitetsuaz... Au aditu nun, ots, gogoia oben az-tundun izatea, izpillua gandu itsuz estalia ta guztiz belz geldjtzea dala. Ori orrela, Jaun au ezin dazakegu ikusi, uneoro jzatea ematen geu-Tongan daukagun arren» (V. 40, 5). M. 1.ª, 2, l'an idea berbera dakarkigu: «...eguzki bera gogoia- ren erdian oraindik dagola ere, ez balego bezela da».

Zein izugarri dan oben aztun- dun gogoia! «Illunperik illunenak eta gauzarik belizenak ere baño as- kosaz illunago ta beltzago da». Loi- tan irauli bitxia, noski.

Belzkeri onek nolako ondorenak dakarzkio gogoari?

«Onurarik batere ez du atera- zen. Oben aztunean dagola egin- dako egintza on guztiak zoriona irixteko ezer ez ditu, ez baidatoz Jainkoagandik. Jainkoak bakarrik egiten du onoinen gure onoinena; Argandik alde egiña, beraz, ezin izan Ari atsegin». (M. 1.ª 2, 1).

Goraxego csana zun olako go- goan Jatma ez bailegoan dagola. Orregatik dio orain alakoaren egin-

tza onak ere ez datozela Jainkoa- gandik.

Oben aztundun gogoia nolako ger- tatten dan jakin luken «iñork ere ezin luke oben egin, naiz ta arris- kuetatik ateratzearren nekerik la- tzenak leporatu;» (ibid. 2) Ain itxu- si la bildurgarri Teresa'k ikusi zun nunbait» «Orregatik au guztxei adie- razteko nai bizia sortu zitzaion... iturri garbia uizita, ur beltz-zikin eta ats naskagarria darion iturrira aldatzen dan gogoari darion guztia ere zorilxar eta zikinkeria bera bai- da» (ibid.).

Oben aztunen bat egin duna beti- rako galdua otc. beraz? Teresa'k ez dn ori esan nai. Oben aztundun go- go doillorraren zerurako ezer iraba- zi eziña adierazi nai du bakarrik.

Olako gogo zatarra Jaunaren aur- ka ari da. Amaibako sutan datzan gogaiztua du buruzagi. Onek, be- rriz, ez dio erruki aundirik. Sasi- lagunaren atzamarretan bildua da- go pekalaria.

«Jaunartzera ninjoalako batean deabru oso naskagari bi gogo-begiz ikusi nitun, soiu-begiz baño ere ar- giago. Aien adarrek apaiz gaixoaren zintzurra loturik zeukaten... gogo ura oben aztunean zegola aditu nun». (V. 38, 23). «Urte askotan gaizki bizi izan zan norbait... aitor- tzeke il zan. Ura jazten ari zirala, zera ikusi nun, ots, deabru-oztea arekin jolasean..., burni-kakoz ba- tetik bestera baizerabilten... Illa

obiratu zutenean, alako deabru-oztea ura artu zai an baizegon, izututa nengon... Soñaz ala nausitzen ziranez gogoaz zer egingo ote zuten?» (ihid. 24-25).

Orra zein bizirot ta soilki Tere-sa'k adierazi digun oben aztunean dagon gogoaren egoera negargarria.

Gaztelu dirdaitso, eder, bikaiña da Jainkoaren grazian dagon gogo. Erdi-erdian Jauna dago argi ta indar dariola. Gogo ta Jainkoa elkarturik daude, maite-maitezko elkartasun gozoan bizi dira. Ur gardena ibaiak darion iturria gogoak dirudi.

Oben aztunduna, berriz, illun, zikin eta bezturik dagon izpillu dirudi; istil kiratsa. Jainkoagandik aldegin eta deabruaren menpean jarri da, deabrua atsegin nai izan du. Deabruak, berriz, Jaunaren zigorra izan, sekulako jipoia eman dio.

Egi oietaik iru ikaskizun Tere-sa'k atera zitun:

1.ª Jaungoikoari zeinbat zor dion ezagutzea (V. 38, 23 ta 25).

2.ª Oben aztuna ez egitearren milla ere bizi galtzeko asmo bizibizia egin bear dugula. (C. P. 41, 3).

3.ª Oben aztunean dauden ga-xoen alde otoitz egin bear dugula. (M. 1. \ 2, 2; VII, 1, 4).

Oben ariña.

Oben ariñik sarritan egiten dugu ez jakiñean, igartzeke. «Olakorik asko egiten ez ditunik bai ote diteke?» (C. P. 41, 3). Oiek ez diote kezkarik ematen.

Besteak, jakiñean egiñak Teresa kezkatzen dute. Kristau txepelak errezen iresten ditu. Ez orrela kristau jatorrak osotasunera eldu nai dnak. Bizirik dagonak edozein ikutu nabaitzen du, naiz ta orraztxoarena izan. Olaxe kristau jalorrek oben ariña. (Concep. 2, 5). «Ariñik ez egiteko ardura aundia izan zazute... Oartu orduko egiña dugu batzutan. Guztiz iakiñean oben egitetik, ordea, Jaunak begira gaitzala. Izan ere gutxirik ez baida, begira dauka-gun onenbesteko Jaunaren aurka danean: (ibid.). «Aztuna» ta «ariña», beraz, ez ditugu itz egokiak; oben guztiak dna aztunak. Eta zein aztunak! Iraindua bikaiñago, iraiña aztunago noski.

Egite bakoitzak, ikutu bakoitzak bere aztarna uzten du. Egiteak. ikutuak ugariago ta aztarna egiñago, barnetuago, sakonago. Aztarna sakonago ta aztarnatua aztarnatzaillezaleago. Aztarnotzaillearen erro bezela baida aztaxna.

Oben ariñarrkin orixe gerta diteke. Ezer gutxi dala-ta, jaramonik egiten ez badiogu, lenbizikoan utzi azlarna barrenagotzen doa, nausitzen doa. Obena sarriago: aztarna

sakonago, errotuago, gogoia oben-berago, obena utzi-gaitzago.

«Landaratxoa egunero ureztatzen badugu, aundi egiten da ta ura erauzteko aitzur: ta guzti bear ditugu. Olaxe ere oben bat egunero egitea, naiz ta txikiena izan... ipiñi ta bereala erauzi, ordea, errez erauzten da». (Concep. 2, 18).

Oben aztunetan ibillitako batzuk, bizikera ori utzitakoan, oben ariñen ardurarik ez dule izaten. Oben ariñak, orixe, gauza arintzat, zer gutxilzat dauzkafe. Ta oztopo emen, oztopo an dabilta. Ta oben-aztarna nausitzen baidoa, oben aztunetatik ere ez daude ain urruti eta alden-durik. «Ontaz arduratu?» —diote. «Zertako dira, ba gure Ama Eleizak dauzkan ur bedeinkatu eta beste ainbat sendagarri? —Negargarria au—dio Teresa'kx Jaungoikoagatik, arren, ez zazutela iñoiz oben txikienik ere egin, sendagarririk ba-dalata; ez da, ba, zuzen ona gaitzaren aitzaki izatea» (ibid. 20).

Gaitzik egin orduko, sendagarria billatu ta okerra zuzendu, bai, len-baillen egin ere. Ez, ordea, sendagarria eskuan dugula-ta okerra egin. Jainkoarekiko eginkizunak ez dira jolasak. Jainkoarekin ez-bai'ka ibiltzea ez al da lotsagabekeririk makurrena?

Oben aztuna alde batetik begiratu du Teresa'k; ariña bestetik. Oben aztunak gogoia nolakotzen

dun azaltzn batik-bat jardun du lenbizikoa.

Oben ariñaz aritzean, ez du aiatatu ero orrek gogoia illuntzen, bez-tutzen. Jaunarengandik alderagiten dunentz. Beste au dio, ordea, ots, oben ariña deritzaguna ez dala ariña ta uts aztunagoetara gogoia daragila, ta onegatik aal bestean itzuri bear dugula. Jaungoikoari zor diogun maitasuna bezainbateko ardura erc bear Ari utsik ez egiteko.

Utsak.

Utsik eta etenik asko dugu guttiok. Zeinbat etu zeinbat egunero! Igarri gabe batzuk; makalaren makalez besteak...

Oiei ere, ordea, aal bestean ateaik itxi bear. Izan ere, bestela bai ote gindezke, ba, osoak? Akastunik ezer ez da oso.

Ain ugari ta 'txiki» ditugularik, berriz, nola oiekandik gogoak begirai? Ba-dira oben nagusi deritzatenak. Oiek dira besteen iturburu. Emen ere berebat gertatzean da. Uts batzuk dira nagusi, besteen eterburu, Auek gudan zer ikusirik ez, noski, aiek ez balute. Aiei burua zapaltzea, beraz, gure leen eginkizuna... Ta nagusirik ez bada, morroirik ere ez.

Zeintzuk dira Teresa'k nagusientzal ditunak?

Elkar-maitasunari ta apaltasunari buruzko utsak. Bi oiek izan ere

baidira onoimen nagusienak. Adierazia dugu, ba, maitasun betea dala osotasuna; apaltasuna, berriz, Jainkoa lagun, esanen dugunez, osotasunaren oiñarria. Onoimen oiei buzurko utsak, beraz, uts-iturburu.

Urkoa maitatzea zein bearrezkoa zaigun ikusia dugu. Ez dedilla, ba, gure artean —monjei desaeie, baiña guztioi dagokigu— alderdikieririk, elkar ikusi eziñik, elkar-artu nai ezik. Gauzok sarriaskotan gure erruz ez baiña berez sortzen zaizkigu, edo gerok ia igartzeke. Zergaitik ez dakigularik, au etzaigu begiko; besle onek esanari, onek esana dalako oker deritzagu; alako aren edozein itzak min ematen digu...

Olako akatsek ez dezatela bizi-tza luzerik, zaarrago ta erauzi-zaiguo baidira. Igarri orduko sendatu bear ditugu (C. P. 7, 10).

Beste uts bat alare zaio gogaikarrien: aundikerin (mayorias) oorekerifl (puntos de honra). Au da geien ailtzen dun utsa.

«Odola izozten bezela zait, iñoiz oorekeriak scrtu ditezkel, gogortzen zaidanean, komentuetako gaitzik nagusiena baida» (C. P. 7, 10). Arrckeriaren erro izan, noski. Ta gaitz oroen iturri arrokeria, beronek ekarri baizigun leen obena.

«Gauza izugarriak egiten dituzten batzuk ezagun ditut. Zer dala-ta, ordea. ez dira osotasun azken mailaraiño eldu? Ara, oorekeria dutelako». Oorekeria sitsa bezela da. Ez

ditu onoimen guztiak galtzen, baña bai zurilzen. Ta landare zurindua, arrak jana, azten ez. «Sarritan esaten dizuet oorekeri txikienarekin ere organu-eresiarena gertatzen dala neurri batean naiz ots batean uts egiteak eresi osoa galtzen dula. Jainkoarekir. bat egin naiean gabiltza, irain eta gezurrez estaldua izan zan Kristoren aolkuak bete naiean, eta guretzako oore ta izen ona osooscrik nai? Orrela ezin araiñotu, noski; oorea ta iraiña ez baidoaz batera» (V. 31, 22).

Orra uko egin bearreko gauzak. Gaitz aundiari uko egitea ez da ain zail; txikiari uko egitea, ordea, bai zailla! Zintzoa egunean zazpitan jausten dala dio Idazteunak. Iñoiz ere, beraz, ezin p.tsedenic artu, beti ernai egon bear. «...azke gerala us-te dugunok ez gaude guztiok azke» (V. 31, 20). Gure gogo-biotzak Jainko ez dan ezer gabe eukitzea ez egon gure esku.

«Jainkoak bakarrik, guk otoitz eta egiñalak egindakoan, lokarri ori autsi dezake». Gu gabe egin gaitunak ez gaitu gu gabe gaizkatuko. Osotasuna irixteko gure indar guztiak **erabilli** bear. Egiñalak egin eta eziña Jainkoari biotz-biotzez eskatu.

Okerrerakoan geron indarrez —egokiago: indar gabez;— beruntz goaz; onerakoan, gorantz joateko, Jainkoaren indarra nai ta naiezko.

Orra Teresa'k garbikuntzaz irakasten diguna. Gurutzeko Joan eta

beste ainbat aszetikoenaren ondoan
bai laburki! Ezezkoa baiño ardura-
tsuago haiezkoa Teresa'k azalduko

digu; ipintzekoa kentzekoa baño
luzekiago.

JAKIN-sariketa

Bere egunean adierazi zan bezela, egin da JAKIN-sariketa, ta maiburukoek eman dute erabakia. Gogoan ez dutenentzat, berriro gogoraten dizuegu: epailleak Mitxelena ta Txillardegi jaunak, Aita Santiago Onaindia (karmeldarra), Imanol Lekuona Apaiz jauna, Aita Iturria (prantziskotarra) izan dira. JAKIN'en. 1960'ko urtean, argitaratu dan lanik onena aukeratu bear zuten bostok. Ortara, esan dute, beren eritiziz, zeintzuk ziran lan egokienak, eta bakoitzak leenengo lauak izendatu ditu, beren balioeri zegokienez ordenatuaz.

Auek onela, bosten artean leenengo lau maillatan banatu dituzten lanak auek izan dira ta ordena ontan gelditu dira:

1.—Intxausti, Arantzazu'koa: SCHOPENHAUER EDO ZORIONIK-EZA:

2.—Jose Azurmendi, Arantzazu'koa: *Adimen beartzea*:

3.—Olaberría, Arantzazu'koa: *Anton Txexoj*:

4.—Osa, Laterandarra: *Nola ezagutu Kristo*:

5.—Sekundino, karmeldarra: *Teresa Deunaren irakatsiak*:

Mikel Lasa: *Georges Bernanos*:

6.—Iztueta, Billaro'koa: *Eriotz-ondorengoaren berri*:

Erdozaincy-Etchart, prantziskotarra: *Berri Ona etorri zauku*:

Intxausti, Arantzazu'koa: *Oteiza'tar Gorka - Arte berri bat?*:

7.—Jose Azurmendi, Arantzazu'koa: *Russell: jakiterik bai?*:

Urange, Billaro'koa: *Aurrerapena ixiltasunaren truke*:

Ulazia, Arantzazu'koa: *Teknika Jainkoaren aurka?*:

8. Intxausti, Arantzazu'koa: *Filosofia, zertarako?*:

Auek dituzu epailleak leenengo lau maillatan eman dituzten lanak. Zorionak irabazleari ta gaiñerako guziei.

Aipamen berezia izan dute, gaiñera: Azurmendi'k (Jon), Joxe Austin'ek (pa-siotarra), Laskibar'ek, eta Saitza'k (Billaro'koa).